

Programnotat

Forskningsatsing: Barn og unge og kunst og kultur

Forskningsatsingen skal bidra til å gi nye kunnskaper og perspektiver på kunsten og kulturens plass i barn og unges liv. Prosjektene i satsingen skal være relevante for Kulturrådets arbeid og det er et mål at formidlingen fra prosjektene skal bidra til den offentlige debatten på området.

Forskningsatsingen har en økonomisk ramme på fire millioner kroner.

Bakgrunnen for prosjektet

Kulturrådet har gjennom flere tiår arbeidet for å styrke barn og unges rolle i kulturlivet, både som deltagere, utøvere og målgruppe og publikum. Omkring 1980 ble dette tydeliggjort ved at Barnebokutvalget, som siden etableringen av Kulturrådet hadde vurdert innkjøp og annen støtte til barne- og ungdomslitteraturen, gikk over til å hete Barne*kultur*utvalget. Fra og med 1985 var kultur for barn og unge inne som et særskilt satsingsområde i Norsk kulturråd. Det ble da etablert en egen budsjettavsetning spesielt beregnet på kulturtiltak for barn og ungdom.

Kulturrådets arbeid overfor barn og unge har i stor grad vært initierende og utviklende. I 1988 gikk Kulturrådet inn for å gi positiv særbehandling til søknader som omhandlet kultur for denne målgruppen. Selv om behovet for prosjekter og midler ble vurdert som stort, tok det tid før aktuelle instanser ble oppmerksomme på mulighetene som Kulturrådet nå hadde åpnet for. I denne situasjonen tok Kulturrådet selv initiativ til en rekke prosjekter på barne- og ungdomsområdet, i hovedsak basert på samarbeid med institusjoner og organisasjoner i kulturlivet.

Å igangsette og følge opp utviklingstiltak har siden blitt et sentralt kjennetegn for Kulturrådets arbeid for denne målgruppen. Prosjektet Ungdommens kulturmønstring (UKM) er ett eksempel på et tidlig og omfattende prosjekt som rettet seg mot ungdoms egenaktivitet. I løpet av de siste tiårene har Kulturrådet tatt initiativ til flere kunst- og kulturprosjekter for barn og unge. «LilleBox» skulle stimulere og formidle nyskapende scenekunst til barn og unge. «Inn i teksten» var et informasjons- og litteraturformidlingsprosjekt initiert av Norsk barnebokinstitutt og støttet av Kulturrådet.

«Klangfugl – kunst for de minste» hadde som mål å gi barn i alderen 0-3 år muligheter til å møte og oppleve kunst. «Trafo.no» var et utviklingsprosjekt for å gi kunstinteressert ungdom mellom 16 og 22 år råd og veiledning fra profesjonelle kunstnere. «DUS – Den unge scenen» hadde som mål å utvikle profesjonell kvalitetsdramatikk for ungdom mens «Isadora» var et utviklingsprosjekt der barn og unge arbeidet sammen med profesjonelle dansekunstnere. Kulturrådets foreløpig siste større satsing for barn og unge var «Kunstløftet» (2008–2015). Ved avslutningen av dette programmet ble prosjektstøtteordningene for barn og unge lagt om. Fra og med januar 2016 er det ikke lenger egne

støtteordninger for barn og unge. Denne målgruppen blir i stedet ivaretatt gjennom tilskuddsordningene innen de ulike fagavsetningene.

Barn og unge er også en stor og viktig målgruppe for museene. Arbeid overfor denne målgruppen har vært et prioritert område innenfor museumspolitikken. Kulturrådet har bidratt med en rekke tiltak og prosjekter for å styrke formidlingen overfor barn og unge.

Forskning, utredning og annen kunnskapsproduksjon utgjør en viktig del av Kulturrådets arbeid. Kulturrådet har tidligere tatt initiativ til flere utredninger og evalueringer om barn og unge, kunst og kultur; for eksempel utredningene *Kulturpolitikken og de unge* (2000) og *Når voksenkultur og barns kultur møtes* (1995). I 2013 ble Kulturdepartementets utredning *Den kulturelle skolesekken* utgitt i Kulturrådets bokserie. Kulturrådet har også iverksatt evalueringer av Kunstløftet (i 2011 og 2015), Isadora (2008), Den unge scenen (2006) og Klangfugl (2003). Som en del av Kunstløftet ble det publisert artikler i egne aviser og det ble utgitt en artikkelsamling, *Begreper om barn og kunst* (2014) i Kulturrådets skriftserie.

Tematiske innretninger og avgrensinger

Forskningsatsingen skal bidra til å gi oversikt og nye perspektiver på kunsten og kulturens plass i barns og unges liv. Prosjekter i satsingen skal ha et tydelig kunst- og kulturfaglig fokus og være relevante for Kulturrådets arbeid. Det er ønskelig at de tar i betraktning ulike forhold i samtida som er med på å prege barn og unges estetiske erfaringer og som virker inn på vilkårene for deltagelse, utøvelse eller tilgang til kunst og kultur. Det kan for eksempel være utviklingstrekk innen kulturpolitikk og -forvaltning, nye sjangere, kunstformer og formidlingsmåter, praksiser og erfaringer knyttet til rekruttering og deltagelse eller bruk av nye medier, teknologier og kommunikasjonsmåter. Det kan også være å se på barn og unges kunstpraksis og estetiske erfaring i lys av samtidens forståelser av læring og danning. Prosjektene bør åpne opp og diskutere kategorien barn og unge, for eksempel ut fra forskjeller i alder, geografi, kjønn og sosial bakgrunn. Prosjekter som kombinerer ulike fagtradisjoner og er formidlingsmessig nyskapende vil bli foretrukket.

Satsingen er for eksempel åpen for prosjekter som tematiserer

- Barn og unges muligheter til selv å uttrykke sin opplevelse av egen samtid gjennom kunstneriske uttrykk.
- Forskjeller i sosiale forhold, geografi, kjønn med mer når det gjelder barn og unges deltakelse i kunst- og kulturlivet.

- Barn og unges estetiske erfaringer, praksiser eller fellesskap i tilknytning til bruk av nye medier, kommunikasjonsformer eller teknologier.
- Kunstnere/kulturarbeideres arbeid med ulike grupper av barn og unge.
- Forståelser av kunst og kultur i møte med barn og unge.
- Talentutvikling og rekruttering av barn og unge til kunst- og kulturaktiviteter.
- Politiske og institusjonelle utviklingstrekk.
- Forestillinger om en godhetsdiskurs innenfor feltet.
- Grenseoppganger mellom opplæring, opplevelse og deltakelse i kunst- og kulturprosjekter for og med barn og unge

*

Som et ledd i utviklingen av forskningsprogrammet ble det avholdt et innspillseminar 14. februar på Nasjonalbiblioteket i Oslo. Seminaret samlet 120 deltagere fra forskningsmiljøer og institusjoner og organisasjoner som arbeider med kunst og kultur og barn og unge, jf <http://www.kulturradet.no/kalender/hendelse/-/innspillseminar-barn-og-unge-2017>. Ved siden av bidragene fra foredragsholdere og paneldeltagere, ble det også gitt kommentarer og innspill fra flere av seminardeltagerne. Seminaret viste at det er stor interesse for tematikken og har vært viktig for den utviklingen av forskningssatsingen. Kulturrådet har også senere mottatt forslag til temaer og innfallsvinkler for satsingen.

Økonomi

Det er bevilget til sammen fire millioner kroner til forskningssatsingen. Det vil bli tildelt midler til flere prosjekter. Kostnadsrammen for prosjekter er inntil to millioner kroner.

Publisering

Forskningsresultatene skal publiseres i Kulturrådets skriftserie og i relevante tidsskrifter.

Kontakt

forskningsleder Olav Hamran

olav.hamran@kulturradet.no

telefon: 21 04 58 39 / 47 88 44 30

